

ABAÚJI MESTERSÉGEK (Kiállítások és konferencia Encsen és Szepsiben)

Bodnár Mónika

Egy, a magyar–szlovák határon átnyúló turisztikai pályázati projekt eredményeként megvalósult eseménysorozatról van szó. A pályázat résztvevői Encs és Szepsi városok önkormányzatai és közművelődési intézményei voltak. E két abaúji kisváros más-más történelmi utat járt be; ami közös bennük, hogy mindkettő az egykori megyeszékhely, Kassa árnyékában élte, éli mindennapjait, s Kassához való viszonya alapvető hatással volt fejlődésére.

A projekt résztvevői vállalt kötelezettségeiknek eleget téve kiállításokat rendeztek, ezekhez kapcsolódó ismeretterjesztő kiadványokat jelentettek meg, és egy tudományos konferenciát is szerveztek, melynek elhangzott előadásait szintén publikálták. A projekt célja az volt, hogy elősegítsék a két település már ma is létező turisztikai vonzerejének növelését. Ennek érdekében számba vették a meglévő értékeket, és felmérték a kiaknázásra alkalmas lehetőségeket. A pályázat fő profilját a kézművességben, a mesterségekben határozták meg.

A szépsiek abból indultak ki, hogy az elmúlt évszázadokban a településen számos céh működött, ezek egy részének a története egészen a középkorig visszanyúlik, de a kutatók alig foglalkoztak velük, ezáltal a szakirodalomban szinte nem is ismertek. Nemcsak a szépsi céhek történetét fedi homály, számos olyan mesterember élt és tevékenykedett a városban, akik nem valamelyik helyi székhelyű céhnek voltak tagjai, hanem valamelyik közeli nagyváros céhközösségéhez tartoztak. Ez utóbbiak közül kiválasztottak egyet, a kékfestő mesterséget. A választást az motiválta, hogy 2018-ban a kékfestés hagyománya felkerült a UNESCO szellemi és kulturális világörökség listájára. Mivel Szepsiben is működött kékfestő, ennek múltjáról viszont vajmi keveset tudtak, megbíztak két szakembert a mesterség helyi emlékeinek felkutatásával.

E beszámoló írója

Részletek a kiállításból (fentről lefelé): Kékfestő vásár (makett); Kékfestő nyomódúcok a szépsi Fink/Finkei család hagyatékából; Kékfestő mintakönyv és nyomódúc

az abaúji, s ezen belül is elsősorban a szepsi kékfestőipar történetének, Martin Bartoš pedig a Fink/Finkei szepsi kékfestő család történetének kutatására kapott felkérést. Ezzel párhuzamosan pályázatot írtak ki a hagyományos kékfestő kultúra ihlette dísz- és ajándéktárgyak készítésére.

Kékfestő mintával díszített bögre

Az encsiek a térségben leginkább elterjedt háziipari tevékenységre, a szövésre, fonásra, kenderfeldolgozásra, tehát a házi vászonkészítésre helyezték a hangsúlyt. Ennek a kutatásnak már voltak előzményei, hiszen Szabó Sándorné Niházy Erzsébet nyugdíjas pedagógus még aktív korában éveket szentelt ennek a témának, és mintegy 150 darabos gyűjteményét kiállításokon már többször közkincsé tette, sőt a mintakincs feldolgozásával is foglalkozott.

Mindkét helyszínen időszaki kiállítást rendeztek az adott témában, ezekhez készült ismeretterjesztő kiadványok segítségével népszerűsítették a témákat, ily módon is igyekeztek minél nagyobb számban elérni az érdeklődőket. A kiállításokat vándoroltatták is a térségben.

Az encsi kiadvány borítója

A projektet egy tudományos konferencia zárta, melyre Encsen került sor 2021. augusztus 21-én. A konferencián a szervezők ismertették a teljes projektet, majd szakmai előadások hangzottak el az abaúji mesterségek témakörében, így az abaúji fazekasságról és a szepsi kékfestő műhelyről (Bodnár Mónika), Abaúj vármegyei divatiparokról (Gyulai Éva), *Requiem a parasztságért* címmel a hagyományos népi kultúra eltűnéséről (Szalipszki Péter), valamint az Abaúji Értéktárról (Sándor Róbert). A konferencián elhangzott előadások egy önálló kis kiadványban láttak napvilágot.

CSILLAG

SZEGFŰ

MADÁRKÁK

TULIPÁN

GÓTIKUS

RÓZSA

Válogatás az abaúji szöttesek motívumaiból